

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 4-3/2023 г.

На основание чл. 84, ал. 1 и 2, и чл. 88, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), чл. 26, ал. 1, т. 1 и ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредбата за ЕО), във връзка с чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и чл. 36, ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС)

СЪГЛАСУВАМ

Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция-България 2021-2027 г.

възложител: дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ на Министерство на регионалното развитие и благоустройството

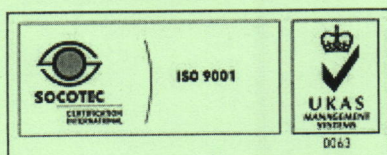
Характеристика на програмата:

Съгласно представената информация основната цел на програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България 2021-2027 г. е да гарантира, че ще допринесе положително за постигане на устойчиво развитие на двете страни, високо ниво на опазване на околната среда, както и социално и икономическо развитие в съответствие с разпоредбите на Зелената сделка и Целите за устойчиво развитие от Програмата на ООН за устойчиво развитие до 2030 г. Новата програма подкрепя целите и приоритетите на двете държави членки, Гърция и България, по-специално по отношение на прехода към зелена и кръгова икономика с ниски въглеродни емисии, с иновативни инициативи за предприемачество и устойчиво развитие на зоната.

Стратегическата цел на Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция-България 2021-2027 г. е да подкрепи сближаването на района към стандартите за растеж и устойчивост на националното и европейско пространство, като отговори на сложните предизвикателства на географската регионализация.

Поставените цели на програмата са:

- Насърчаване на кръговата икономика в областта на сътрудничеството Гърция-България;
- Инсталиране на система за откриване и ранно предупреждение за природни бедствия;

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

- Повишаване на капацитета за реагиране при бедствия и извънредни ситуации в трансграничния регион на България и Гърция;
- Подкрепа на капацитета на малки и средни предприятия (МСП) за преминаване към зелени и кръгови бизнес модели;
- Подобряване на мобилността и безопасността на пътуване в граничната зона;
- Развитие на зелени инфраструктури, включително разработване на нови инструменти, трансфер на решения между заинтересованите страни и насърчаване на екологични практики;
- Подкрепа за микро/семејни предприятия и социални кооперативни предприятия във веригата за създаване на стойност в културата и туризма;
- Подкрепа за туристическата верига, която оценява МСП, за да се адаптират към изменението на климата и/или да подобрят услугите си към приобщаващ и сребърен туризъм;
- Дигитализация, взаимовръзка, инфраструктура и оборудване за системи за граничен контрол и за сигурност.

В Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България 2021-2027 г. са заложили следните цели, приоритети и специфични цели:

Приоритет 1: По-устойчива и по-зелена трансгранична територия Гърция – България;

Цел на политиката (PO.2): По-екологичен, нисковъглероден преход към икономика с нулеви нетни въглеродни емисии и устойчива Европа чрез насърчаване на преход към чиста и справедлива енергия, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване и управление на риска от изменението на климата и адаптиране, и устойчива градска мобилност;

Специфична цел SO1.4: Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяване на риска и устойчивостта на бедствия;

Специфична цел SO1.6: Насърчаване на прехода към кръгова и ресурсно ефективна икономика;

Специфична цел SO1.7: Повишаване на биоразнообразието, зелена инфраструктура в градска среда и намаляване на замърсяването.

Приоритет 2: По – достъпна трансгранична територия Гърция – България;

Цел на политиката (PO.3): По-свързана Европа чрез повишаване на мобилността;

Специфична цел SO2.2: Разработване и подобряване на устойчива на климата, интелигентна и интермодална национална, регионална и местна мобилност, включително подобрен достъп до TEN-T и трансгранична мобилност;

Приоритет 3: По – приобщаваща трансгранична територия Гърция – България;

Цел на политиката (PO.4): По-социална и приобщаваща Европа, която прилага Европейския стълб на социалните права;

Специфична цел SO3.2: Подобряване на равен достъп до приобщаващи и качествени услуги в образованието, обучението и ученето през целия живот чрез разработване на достъпна инфраструктура, включително чрез насърчаване на устойчивостта към дистанционно и онлайн образование и обучения;

Специфична цел SO3.6: Повишаване ролята на културата и устойчивия туризъм в икономическото развитие, социалното включване и социалните иновации.

Териториалният обхват на програмата включва седем гръцки регионални единици: област на Централна Македония – Серес и Солун; Регион на Източна Македония – Ксанти, Драма, Кавала, Тасос; Област Тракия – Еврос, Родопи и четири области на територията на Република България – областите Хасково, Смолян, Кърджали и Благоевград.

С Решение № 712 от 6 октомври 2020 г. на Министерския съвет функциите на национален орган и национално звено за Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България се

изпълняват от дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ на Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

Програмата на национално ниво се одобрява от Министерски съвет съгласно Постановление № 142 от 7 юни 2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете на Европейския съюз за програмния период 2021-2027 г. Компетентен орган за екологична оценка на програмата е министърът на околната среда и водите на основание чл. 4, т. 1 от Наредбата за ЕО.

поради следните **мотиви**:

1. Програмата съобразява и не влиза в противоречие със съотносимите стратегии, планове и програми на европейско и национално ниво.

2. Програмата допринася за постигане на целите по опазване на околната среда на европейско и национално ниво.

3. Направената оценка в доклада за екологична оценка демонстрира ясна съвместимост на *Програма Интеррег VI-A Гърция-България 2021-2027 г.* с целите на Зеления пакт и Осмата програма за действие на ЕС за околна среда. Оценката на въздействието върху околната среда по цели на политиката, респективно специфични цели е, както следва:

3.1. Цел на политиката (PO.2) - По-екологичен, нисковъглероден преход към икономика с нулеви нетни въглеродни емисии и устойчива Европа чрез насърчаване на преход към чиста и справедлива енергия, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване и управление на риска от изменението на климата и адаптиране, и устойчива градска мобилност, (Специфични цели SO1.4, SO1.6 и SO1.7) – Програмата ще подкрепя действия и мерки за намаляване на уязвимостта на програмната зона към изменението на климата и особено към наводнения, свлачища, горски пожари и горещи вълни, както и предотвратяване на свързаните рискове, пред които е изправена трансграничната територия. Всички действия и мерки за адаптиране към изменението на климата и предотвратяване на риска от бедствия ще имат първостепенно положително въздействие върху местните общности. Повишаване на информираността и образованието относно гражданската защита и управлението на бедствия, както и внедряването на системи за ранно предупреждение, ще окажат положително въздействие върху природната среда по отношение на запазване качеството на въздуха, почвите и водите.

3.2. Цел на политиката (PO.3) - По-свързана Европа чрез повишаване на мобилността, (Специфични цели SO2.2) – Основната цел на програмата за трансгранично сътрудничество е подкрепа на вторичната транспортна мрежа; или чрез подпомагане на разпространението от TEN-T или чрез създаване на локални хъбове към отдалечени райони. Включва насърчаване на мултимодалната мобилност и свързването на локалните мрежи с железопътната мрежа. Очаква се положително въздействие за населението по отношение на достъпност, безопасност и свързаност между двете държави-членки. Подобряването на интелигентния и устойчив транспорт съдейства за намаляване на географската изолация на планинските общности и ще допринесе за издигането на икономическата и социална интерфаза чрез директна трансгранична връзка между съседни малки градове (население от 10 000 до 100 000 жители), които в момента са изключени. Насърчаването на устойчив транспорт е в съответствие с целите за подкрепа на енергийната ефективност и се очаква да има положителен ефект върху климатичните условия. Подобряването на пътната мрежа косвено ще допринесе за подобряване на качеството на въздуха, като улесни мобилността на превозните средства, които не образуват значителни количества замърсители на въздуха, като ще допринесе за смекчаване на изменението на климата чрез намаляване на емисиите на парникови газове.

Предвидените действия ще имат кумулативни положителни резултати и трансгранично измерение. Очаква се резултатите да имат постоянен положителен ефект. Подобрените мрежи за достъп имат положително въздействие върху ландшафта с дългосрочни резултати. Слаб негативен ефект се очаква по време на фазата на изграждане на инфраструктурата, който се очаква да бъде краткотраен, по време на изпълнение на работите. Ще бъдат взети съответните мерки, за да се сведат до минимум отрицателните въздействия върху компонентите на околната среда, които е възможно да възникнат.

3.3. Цел на политиката (PO.4): По-социална и приобщаваща Европа, която прилага Европейския стълб на социалните права, (Специфични цели SO3.2, SO3.6) – Програмата ще подкрепя партньорства/инициативи за подобрен достъп до заетост за групи, които могат да се сблъскат с ограничения. Ще подпомогне развитието на съвместни платформи или други видове цифрова инфраструктура (електронно обучение, е-образование, е-обучения и др.). Като се има предвид високото ниво на безработица, особено за младите хора, такива действия ще окажат положително въздействие върху заетостта и образователното ниво на населението.

Освен това програмата ще подпомогне увеличаването на броя на услугите от общ интерес (например болници, начални училища и гари), които също се намират в неблагоприятни райони. Социалните инфраструктури за изолирани общности или за възрастните хора ще подобрят качеството на техния живот с важни положителни дългосрочни въздействия върху благосъстоянието и просперитета на населението. По този начин ще се насърчи преходът към по-социална и приобщаваща гръцко-българска територия, като програмата ще има положително въздействие в сектора на инфраструктурата чрез повишаване на общественя характер и достъпа до обществени блага.

Програмата ще засили ролята на културата и туризма с акцент върху устойчивия туризъм, като се вземат предвид съвременните технологии. Предложените действия ще имат за цел в тази рамка да насърчават устойчиви и тематични културни маршрути на регионално, както и на макрорегионално ниво чрез по-нататъшно разпределение на туристическите потоци. В рамките на насърчаването на устойчив туризъм ще се засили и популяризирането на културното наследство. Това ще доведе до положително въздействие в секторите на устойчивото развитие и културното наследство чрез насърчаване на действия, които ще подобрят културните обекти и паметници.

4. В доклада за екологична оценка са препоръчани адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на очакваните неблагоприятни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.

5. Реализирането на програмата не води до задълбочаване на съществуващи и възникване на нови екологични проблеми.

6. Съгласно доклада за екологична оценка в резултат на изпълнението на видовете дейности от програмата се очаква кумулативен положителен ефект върху аспектите на околната среда, вкл. по отношение населението и човешкото здраве.

7. Прилагането на Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция -България 2021-2027 г. ще има основно положително въздействие върху състоянието на околната среда както на местно регионално ниво, така и в трансграничен контекст, поради факта, че стратегическите цели се отнасят до действия за взаимно свързване между двете страни и създаване на по-достъпна, по-приобщаваща и по-устойчива трансгранична територия. След изпълнение на видовете дейности по програмата се очаква кумулативен положителен ефект. Не са установени значителни неблагоприятни въздействия върху околната среда и здравето на хората в местен и в трансграничен аспект.

8. При извършената проверка за допустимост по смисъла на чл. 36, ал. 2 от *Наредбата за ОС* се установи, че Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България 2021-2027

г. е **допустима** при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със *Закона за защитените територии* (ЗЗТ), заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление,
- режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12 от ЗБР и плановете за управлението им.

9. На основание чл. 36, ал. 3 от *Наредба за ОС*, въз основа на критериите по чл. 16 от същата е направена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която Програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България 2021-2027 г., **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитени зони от мрежата „Натура 2000“, поради следните **мотиви**:

9.1. Реализирането на специфичните цели, свързани с програмата, както и на начина, по който тези цели и всички екологични съображения са били взети предвид по време на изготвянето на всеки един от приоритетите, ще акумулира общ положителен ефект върху състоянието на околната среда, включително върху защитените зони от мрежата Натура 2000.

9.2. Включените в програмата приоритети са предимно социално-икономически, екологични, териториални и управленски, в тази връзка няма вероятност от пряко или косвено отрицателно въздействие върху ключовите елементи на защитени зони, включително върху структурата, числеността и плътността на популациите на опазваните в тях видове, включително птици.

9.3. Естеството и обхватът на специфичните цели на програмата и свързаните с тях действия няма да доведат до значителни отрицателни въздействия върху територии от мрежата Натура 2000 при спазване на условие по т. I.1.

10. Извършените в доклада за екологична оценка анализ и сравнение на възможните алтернативи показват, че при избор на „Нулева алтернатива“, т.е. при неизпълнение на програмата ще се възпрепятства реалното сближаване с развитите региони на всяка страна, ще има отрицателно въздействие върху икономиката, върху подобряване на жизнения стандарт на районите, опазване на природното и културно богатство. Неизпълнението на програмата е в противоречие с общия принцип на ЕС за сближаване и балансиране на неравенствата на регионално ниво. С избора на предложената алтернатива на програмата, при изпълнение на мерките от доклада за екологична оценка, се прави значителен положителен принос за развитие на трансграничната зона. Програмата е съобразена с: необходимостта от опазване на околната среда; устойчиво използване на природни източници и на възобновяема енергия; предотвратяване на риска от и управление на природни бедствия; насърчаване на устойчиви транспортни инфраструктури, информационна и комуникационна мрежа, управление на водите и отпадъците и енергийна ефективност; подобряване на трансграничния капацитет за подкрепа на предприемачеството, устойчивост на бизнеса и конкурентоспособност.

11. В хода на процедурата по екологична оценка са изискани и съответно предоставени становища по смисъла на чл. 155, ал. 1, т. 23 от *Закона за водите* (ЗВ), както следва:

11.1. С писмо, с вх. № ЕО-30/23.09.2022 г. на МОСВ, Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ (БДИБР) посочва:

11.1.1. Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България 2021-2027 г. е допустима от гледна точка на действащите План за управление на речните басейни (ПУРБ) и План за управление на риска от наводнения (ПУРН) на ИБР (2016-2021), ЗВ и подзаконовите актове към него, като проектните предложения следва да са съобразени със заложените мерки в действащите ПУРБ и ПУРН на ИБР, както и да не се нарушават поставените цели за

повърхностни и подземни водни тела и зони за защита на водите, описани в раздел 5 от действащите ПУРБ;

11.1.2. Мотивираната оценка на значителното въздействие върху водите и водните екосистеми е, че реализацията на програмата не следва да окаже значително негативно въздействие върху водите и водните екосистеми, при спазване на забраните и ограниченията, свързани с действащата нормативна уредба както и при съобразяване с действащите планове за управление, ПУРБ и ПУРН.

11.2. Съгласно становище на Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“, с вх. № ЕО-30/05.10.2022 г. на МОСВ, Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България и направените изменения и допълнения, е допустима спрямо целите и мерките за опазване на околната среда, заложи в ПУРБ 2016-2021 г. Програмата е допустима спрямо Програмата от мерки за намаляване на риска от наводнения заложи в ПУРН 2016-2021 г. на Западнобеломорски район.

11.2.1. Програмата е оценена по принципа за „Не причиняване на значителна вреда“.

12. Съгласно становище на Министерство на здравеопазването (МЗ), с вх. № ЕО-30/15.04.2022 г. на МОСВ, получено в резултат на проведените консултации по доклада за екологична оценка, се посочва както следва:

В доклада за ЕО е разгледано текущото състояние на околната среда и актуалното състояние на здравно-демографските показатели. В предоставената информация е направена оценка на здравния риск. Представянето на здравно-демографското състояние на населението е в рамките на териториалния обхват на граничните области на двете държави, като се анализирани показателите за състоянието на конкретния регион. Докладът не съдържа подробна информация за конкретни инвестиционни предложения. Посочено е, че в резултат на изпълнението на видовете дейности от програмата се очаква кумулативен положителен ефект върху аспектите на околната среда, включително по отношение населението и човешкото здраве. Посочено е, че не се очакват значителни отрицателни въздействия при спазване на нормативната уредба по опазване на околната среда и човешкото здраве.

Съгласно направения извод от авторите на доклада за ЕО, процесът на идентифициране и формулиране на превантивни мерки за избягване и намаляване на въздействието следва да се извършва на конкретен проектен принцип. Това касае всички следващи проекти, които ще произтичат от трансграничната програма и следва да се изпълняват и контролират в пълно съответствие с изискванията на действащото екологично и здравно законодателство, включително по отношение на мерките за предотвратяване на здравния риск. Също в доклада за ЕО са предложени и мерки за предотвратяване и смекчаване на очакваните отрицателни въздействия. Предвид това МЗ счита, че програмата може да бъде реализирана при спазване на предложените условия, включени в настоящото решение.

13. В хода на процедурата по ЕО са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано и по подходящ начин. С вх. № ЕО-30/24.06.2022 г. на МОСВ от възложителя (Националния орган по програмата) е внесена документация за резултатите от консултациите с обществеността на основание чл. 23, ал. 1, т. 2 от Наредбата за ЕО. Не са получени мотивирани възражения по законосъобразност по време на консултациите. Към документацията по ЕО е налична справка с мотиви за приемане или не на получените мнения и предложения.

14. С Решение I-3/2022 г. от 07.04.2023 г., Междуведомствена комисия (МК) – специализиран състав на Висшия експертен екологичен съвет предлага на министъра на околната среда и водите да издаде становище за съгласуване на Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция-България 2021-2027 г.

и при следните мерки и условия:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на програмата:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, произтичащи от Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България 2021-2027 г., за които е предвидено да се реализират на територията на Република България, да се одобряват само след произнасяне с акт на компетентните органи по околна среда по реда на глава шеста от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС) и/или чл. 31 на ЗБР и при съобразяване с условията, изискванията и мерките в съответния акт.

2. При проектирането и изграждането на нови обекти, местоположението им да се определя съобразно предвидените за тази дейност зони и територии, съгласно действащите устройствени планове и да се съобразява с близостта на населените места и техните зони и територии, подлежащи на здравна защита (жилищни, тихи зони и т.н.) и обекти, подлежащи на здравна защита, зони и територии, в които са разположени такива обекти и водоизточници за питейно-битово водоснабдяване, с или без учредени със заповед санитарно-охранителни зони.

3. Всички предложени от авторите на доклада мерки следва да бъдат изпълнени от възложителя/бенефициентите.

4. В границите на защитени територии по смисъла на ЗЗТ да не се реализират произтичащи от програмата планове, програми, проекти, инвестиционни предложения, както и дейности свързани с тях, които противоречат на режимите им на опазване, въведени със ЗЗТ, заповедите им за обявяване и Плановете за управлението им, както и такива, които ще окажат отрицателно въздействие върху предмета на опазване.

5. При изпълнението на програмата да бъдат взети предвид приложимите разпоредби и задължения относно управлението на отпадъците, съгласно *Закона за управлението на отпадъците* и действащата подзаконова нормативна уредба, както и опазване на почвите по отношение на процесите, които ги увреждат, дефинирани в *Закона за почвите*.

6. По време на процеса на избор на проекти да бъдат с предимство предложения за предприятия (иновации-предприемачество-конкурентоспособност) и които включват инвестиции в „зелена инфраструктура и технологии“, биоклиматични принципи и/или намаляването и повторно използване на материали.

7. При бъдещи инвестиционни предложения за развитие на дейности и инфраструктура, с цел ограничаване на рисковете за човешкото здраве и околната среда, възложителят на конкретното ИП да взема предвид границите (за поддържане на безопасни разстояния) на разположените в близост до обектите, предприятия/съоръжения с нисък/висок рисков потенциал (при наличие на такива).

8. При бъдещи инвестиционни предложения за случаите, в които дейността ще бъде свързана с обработка и/или съхранение на опасни вещества от Приложение № 3 на ЗООС (в самостоятелен вид и/или във вид на химични смеси, в състава на експлозивни изделия и/или под формата на отпадъци) в количества равни или по-големи от тези посочени в колона 2 и 3 на част 1 и част 2 от Приложение № 3 на ЗООС, възложителят на конкретното ИП следва да изпълни изискванията на глава седма, раздел I от ЗООС.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на програмата:

1. Националният орган по Програма ИНТЕРРЕГ VI-A Гърция – България 2021-2027 г. да представя за одобрение в МОСВ тригодишни доклади по наблюдение и контрол на въздействието на програмата върху околната среда съгласно разпоредбата на чл. 30, ал. 1 от *Наредбата за ЕО*.

2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на програмата да се извършват при отчитане на индикаторите, определени в табл. 8-2 „Индикатори за наблюдение“ на доклада за ЕО, съгласно Приложение 1.

3. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда и/или човешкото здраве да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на ЗООС и други специални закони и подзаконовни нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на възложителя и/или преди изменение на програмата, възложителят, съответно новият възложител трябва да уведоми МОСВ своевременно, съгласно чл. 88, ал. 7 от ЗООС.

Съгласно разпоредбата на чл. 88, ал. 6 от ЗООС, становището губи правно действие, ако в срок 5 години от влизането му в сила не е одобрена програмата.

На основание чл. 28 от Наредбата за ЕО, възлагам на директорите на РИОСВ – Благоевград, РИОСВ – Смолян, РИОСВ – Хасково, Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ и Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ контрола на поставените условия и мерки, в рамките на тяхната компетентност.

На основание чл. 88, ал. 3 от ЗООС, заинтересованите лица могат да обжалват становището пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

МИНИСТЪР

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА

Дата: 24.04.2023г

